

Rheoli Risg - Adolygiadau o Reolaethau Craidd

Adroddiad Aseiniad 2023/24 (Terfynol)

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

304NWFRS_2324_001

Cynnwys

1 Crynodeb Gweithredol

2 Argymhellion Manwl

Atodiad A: Cwmpas yr Ymgysylltu

Atodiad B: Rhestr Ddosbarthu'r Adroddiad

Hoffai MIAA ddiolch i'r holl staff am eu cydweithrediad a'u cymorth wrth gwblhau'r adolygiad hwn.

Paratowyd yr adroddiad hwn fel y'i comisiynwyd gan y sefydliad ac mae i'w ddefnyddio gennych chi yn unig. Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynglŷn â'r adolygiad hwn, cysylltwch â'r Rheolwr Ymgysylltu. I drafod unrhyw faterion eraill, cysylltwch â'r Cyfarwyddwr.

1 Crynodeb Gweithredol

Amcan Cyffredinol yr Archwiliad: Asesu'r rheolaethau rheoli risg craidd sydd ar waith i sicrhau eu bod wedi'u dylunio'n ddigonol.

Cyfyngiadau'r Cwmpas: Fe wnaeth yr adolygiad ganolbwyntio ar reolaethau rheoli risg craidd yn unig â phwyslais ar ddyluniad rheolaethau. Ni chynhaliwyd profion manwl ar gydymffurfiaeth â rheolaethau e.e., adolygiad o risgiau penodol, cofrestrau risgiau ac ati, fel rhan o'r adolygiad hwn. Ffocws yr adolygiad hwn oedd darparu datganiad sefyllfa ynghylch y rheolaethau craidd sydd ar waith at ddibenion rheoli risg â ffocws ar ddyluniad rheolaethau.

Canfyddiadau/Casgliad:

Ar adeg yr adolygiad, roedd Polisi Rheoli Risg Corfforaethol wrthi'n cael ei ddrafftio. Mae gan y Gwasanaeth ddogfen Canllawiau Ymarferwyr Rheoli Risg ar waith, ond nododd ein hadolygiad fod angen nifer o welliannau o ran dogfennu prosesau rheoli risg.

Nid oedd rolau a chyfrifoldebau mewn perthynas â rheoli risg wedi'u diffinio'n eglur, ac roedd hyn yn cynnwys y broses uwchgyfeirio risg drwy'r strwythur llywodraethu.

Er bod rhywfaint o hyfforddiant asesu risg yn cael ei ddarparu, dylid adolygu a diwygio'r hyfforddiant presennol a ddarperir. Dylid nodi anghenion hyfforddiant rheoli risg yn glir ar gyfer yr holl staff ac mae angen egluro trefniadau at ddibenion monitro cydymffurfiaeth.

Mae angen rhagor o waith i ddatblygu prosesau ar gyfer sicrhau bod risgiau'n cael eu nodi, eu hadolygu'n gyson, eu sgorio, eu cofnodi a'u monitro ar draws y sefydliad. Ymhlith y meysydd i'w datblygu mae sefydlu Grŵp Rheoli Risg newydd i adolygu'r Cofrestrau Risgiau Gweithredol a Strategol yn rheolaidd. Nododd ein hadolygiad nifer o feysydd lle mae angen datblygu fformat y gofrestr risg weithredol a'r gofrestr risg strategol e.e. sgorio risgiau ar lefelau gros, gweddilliol a tharged.

Nid yw trefniadau llywodraethu ar gyfer adrodd ar sicrwydd ynghylch risgiau dirprwyedig wedi'u hamlinellu'n glir.

Er bod y risgiau strategol yn cael eu hadrodd i Banel Gweithredol yr Awdurdod Tân, mae angen datblygu prosesau ar gyfer adrodd yn rheolaidd i'r Awdurdod Tân ynghylch y priif risgiau ac asesiadau ynghylch effeithiolrwydd prosesau rheoli risg y sefydliad.

2. Argymhellion Manwl

Mater a Nodwyd	Argymhelliad	Gweithred Gytunedig
<p><u>Llywodraethu ac Arwain</u></p> <p>Ar adeg yr adolygiad, roedd Polisi Rheoli Risg Corfforaethol wrthi'n cael ei ddrafftio. Mae gan y Gwasanaeth ddogfen Canllawiau Ymarferwyr Rheoli Risg yn ei lle, fodd bynnag nid yw'r ddogfen arweiniad yn cynnwys yr Arweinydd Gweithredol ar gyfer rheoli risg.</p> <p>Nid yw'r Gwasanaeth wedi diffinio ei archwaeth risg.</p>	<p>Dylai'r Arweinydd Gweithredol ar gyfer rheoli risg gael ei nodi'n glir a'i gynnwys yn y Polisi Rheoli Risg Corfforaethol drafft.</p> <p>Dylai'r Gwasanaeth adolygu ei archwaeth risg yn ffurfiol a dylai hyn gael ei ddiffinio a'i gofnodi'n glir. Dylid cysylltu'r rhain yn eglur ag amcanion strategol y sefydliad. Dylid defnyddio'r archwaeth risg i lywio'r gwaith o reoli'r gofrestr risg strategol.</p>	<p>Fel rhan o'n Cynllunio Adrannol ar gyfer 2024/25, roeddem eisoes wedi nodi'r angen i wella ein trefniadau rheoli risg, gan gynnwys datblygu Polisi Rheoli Risg y Gwasanaeth. Fel rhan o'r gwaith hwnnw, byddwn yn nodi arweinydd strategol ac yn nodi ein harchwaeth risg, â chysylltiadau eglur â'r amcanion strategol. Bydd hyn yn cynnwys adolygiad ynghylch sut caiff ein cofrestr risgiau strategol ei rheoli.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p> <p>Dyddiad Gweithredu: 31.03.25</p>
<p><u>Rolau a Chyfrifoldebau</u></p> <p>Er bod y ddogfen arweiniad yn cynnwys cyfrifoldeb Panel Gweithredol yr Awdurdod Tân, y Bwrdd Perfformiad a Gwella, y Pwyllgor Monitro'r Gyllideb a Chaffael, yr Uwch Dîm Arweinyddol a'r Awdurdod Tân mewn perthynas â rheoli risg, nid yw'r broses uwchgyfeirio risg</p>	<p>Dylai rolau a chyfrifoldebau ar gyfer rheoli risg ar bob lefel, gan gynnwys yr holl staff yn gyffredinol, gael eu diffinio'n glir yn y Polisi Rheoli Risg Corfforaethol drafft.</p> <p>Dylai'r Polisi Rheoli Risg Corfforaethol a gweithdrefnau cysylltiedig eraill fod ar gael i'r holl staff ar fewnwyd Hwb Tân.</p>	<p>Fel y nodir uchod, bydd y Polisi yn nodi rolau a chyfrifoldebau perthnasol ar bob lefel o'r sefydliad a bydd yn cael ei hyrwyddo a'i gyhoeddi ar Hwb Tân.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p>

Mater a Nodwyd	Argymhelliad	Gweithred Gytunedig
<p>drwy'r strwythur llywodraethu wedi'i diffinio'n glir (e.e. Grŵp Gwybodaeth Risg, Pwyllgor Dysgu a Pharodrwydd Gweithredol, Pwyllgor Iechyd a Diogelwch a Lles).</p> <p>Nododd ein hadolygiad hefyd nad yw rolau a chyfrifoldebau'r Penaethiaid Adrannau wedi'u diffinio'n glir; maent yn gyfrifol am eu risgiau adrannol eu hunain ac asesu risgiau.</p>		<p>Dyddiad Gweithredu: 31.03.25</p>
<p><u>Ymwybyddiaeth Staff a Hyfforddiant ar eu cyfer</u></p> <p>Mae modiwl E-ddysgu wedi'i gyflwyno'n ddiweddar (Hydref 2023) ynghylch Iechyd a Diogelwch a Rheoli Risg ac mae'n cynnwys elfen sy'n ymdrin ag asesiadau risg. Nododd trafodaethau â'r Rheolwr Diogelwch, Risg a Hawliadau fod y modiwl E-ddysgu cyfredol yn orfodol ar gyfer rheolwyr gan gynnwys Penaethiaid Adrannau (llyfr llwyd yn unig).</p>	<p>Dylid gwella'r hyfforddiant presennol i gynnwys nodi ac ystyried risgiau sy'n dod i'r amlwg, asesu risg, monitro, rheoli a lliniaru risgiau yn hytrach na chanolbwyntio ar lunio asesiadau risg.</p> <p>Dylid nodi anghenion hyfforddiant rheoli risg yn eglur ar gyfer yr holl staff, gan gynnwys dadansoddiad manwl o anghenion hyfforddi a dylid diffinio trefniadau ar gyfer monitro cydymffurfiaeth â hyfforddiant. Argymhellir bod hyfforddiant Rheoli Risg yn cael ei ddarparu i'r holl staff.</p>	<p>Bydd ymwybyddiaeth staff a hyfforddiant ar eu cyfer yn cael eu hystyried gan Grŵp Risg newydd a fydd yn rhan o'r fframwaith llywodraethu.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p> <p>Dyddiad Gweithredu: Dylid gweithredu'r grŵp erbyn diwedd Ch2 2024/25.</p>

Mater a Nodwyd	Argymhelliad	Gweithred Gytunedig
	<p>Dylid cynnwys rhaglen hyfforddiant ymwybyddiaeth Rheoli Risg o fewn y polisi Rheoli Risg Corfforaethol drafft sy'n nodi'r holl unigolion y mae arnynt angen hyfforddiant Rheoli Risg (e.e. Penaethiaid Adrannau, aelodau'r Uwch Dîm Arweinyddol a'r gweithwyr hynny y mae risg yn berthnasol i'w rôl) ac amllder yr hyfforddiant sy'n ofynnol (e.e. blynyddol).</p>	
<p><u>Prosesau Rheoli Risg</u></p> <p>Mae'n ofynnol i Benaethiaid Adrannau adolygu Risgiau Gweithredol bob chwarter. Caiff y rhain eu cronni a chaiff y Gofrestr Risgiau Gweithredol ei diweddarau. Fodd bynnag, ni chynhelir adolygiad pellach o'r Gofrestr Risgiau Gweithredol.</p> <p>Ar hyn o bryd, cedwir y cofrestrau risgiau gweithredol yn y meysydd sydd â chynllun adrannol. Dylai'r gofrestr risg gwmpasu pob maes yn y sefydliad.</p> <p>O ran y gofrestr risgiau strategol, caiff y rhain eu hadolygu gan yr Uwch Dîm Arweinyddol bob 6 wythnos, ac yna, cânt eu hadrodd i Banel Gweithredol yr Awdurdod Tân bob 6 mis.</p>	<p>Dylid ystyried sefydlu Grŵp Rheoli Risg ffurfiol i adolygu'r Cofrestrau Risgiau Gweithredol a Strategol yn rheolaidd.</p> <p>Dylid mynd ati'n rheolaidd i ymdrin â risgiau gweithredol sydd eisoes wedi'u nodi yn y gofrestr risg ac ystyried risgiau newydd. Dylid sefydlu proses benodedig at ddibenion dwyn risgiau sylweddol i sylw'r Uwch Dîm Arweinyddol a Phanel Gweithredol yr Awdurdod Tân yn gyflymach na'r hyn sy'n ofynnol â sbardunau cytûn ar gyfer gwneud hynny fel rhan o adrodd am risg.</p>	<p>Fel y nodir uchod, bydd Grŵp Risg newydd yn cael ei sefydlu a bydd yn adrodd o fewn y fframwaith llywodraethu sefydledig. Bydd hwn yn adrodd i riant bwyllgor, a fydd yn ei dro yn adrodd i'r Uwch Dîm Arweinyddol a'r Awdurdod Tân ac Achub yn ôl yr angen. Bydd cylch gorchwyl y grŵp yn cael ei ddatblygu i sicrhau y caiff risgiau yn holl feysydd busnes y sefydliad eu hymgorffori yn y gofrestr risg.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p> <p>Dyddiad Gweithredu: Dylid gweithredu'r grŵp erbyn diwedd Ch2 2024/25.</p>

Mater a Nodwyd	Argymhelliad	Gweithred Gytunedig
	<p>Dylid rhoi sicrwydd bod y gofrestr risgiau gweithredol yn cwmpasu pob maes yn y sefydliad.</p> <p>Dylid adolygu risgiau strategol yn amlach. Ar hyn o bryd, caiff y gofrestr risgiau strategol ei hadolygu bob 6 wythnos gan yr Uwch Dîm Arweinyddol a phob 6 mis gan Banel Gweithredol yr Awdurdod Tân.</p> <p>Dylai'r prosesau rheoli risg mewn perthynas â'r gofrestr risgiau gweithredol a'r gofrestr risgiau strategol gael eu diffinio'n glir yn y Polisi Rheoli Risg Corfforaethol drafft.</p>	
<p><u>Cofrestrau Risgiau</u></p> <p>Mae'r Gofrestr Risgiau Strategol a'r Gofrestr Risgiau Gweithredol yn cynnwys y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thema; • Rhif y risg; • Dyddiad ychwanegu'r Risg; • Adran; 	<p>Mae angen gwella fformat y gofrestr risgiau gweithredol a'r gofrestr risgiau strategol fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sgorio risgiau ar lefelau gros, gweddilliol a tharged; • Sefydlu rheolaethau i liniaru'r risgiau a nodwyd; • Sicrwydd sydd ar gael; • Camau y dylid eu gweithredu; 	<p>Fel rhan o'r Grŵp Risg newydd, ac wrth i'r polisi gael ei ddatblygu, bydd y gwelliannau uchod i'r gofrestr risg strategol yn cael eu hystyried.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p> <p>Dyddiad Gweithredu: Dylid gweithredu'r grŵp erbyn diwedd Ch2 2024/25. Gwelliannau i'r Gofrestr Risg erbyn diwedd Ch3 fan bellaf.</p>

Mater a Nodwyd	Argymhelliad	Gweithred Gytunedig
<ul style="list-style-type: none"> • Perchennog y Risg; • Disgrifiad o'r Risg • Effaith; • Sgôr tebygolrwydd; • Sgôr effaith; • Sgôr risg presennol; • Statws cyffredinol y risg, e.e. Uchel; • Dull Lliniaru/Ymateb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dylid clustnodi swyddog cyfrifol a therfynau amser ar gyfer pob cam gweithredu. 	
<p><u>Adrodd am Risg</u></p> <p>O ran y gofrestr risgiau strategol, fe wnaethom nodi y caiff y rhain eu hadolygu gan yr Uwch Dîm Arweinyddol bob 6 wythnos, ac yna, cânt eu hadrodd i Banel Gweithredol yr Awdurdod Tân bob 6 mis. Fodd bynnag, argymhellir y dylid rhoi sicrwydd i'r Awdurdod Tân mewn perthynas â rheoli risg yn rheolaidd.</p>	<p>Dylid cyflwyno adroddiadau rheolaidd i'r Awdurdod Tân sy'n cynnig asesiad cytbwys o'r prif risgiau ac effeithiolrwydd rheoli risg.</p>	<p>Fel rhan o'r gwaith o ddatblygu polisi byddwn yn parhau i adrodd i Banel Gweithredol yr Awdurdod ac ystyried sut i adrodd am risgiau strategol i'r Awdurdod llawn.</p> <p>Swyddog Cyfrifol: Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid</p> <p>Dyddiad Gweithredu: Dylid gweithredu'r grŵp erbyn diwedd Ch2 2024/25. Dylid diffinio'r dull o Adrodd am y Gofrestr Risgiau Strategol i'r Awdurdod Tân ac Achub llawn erbyn diwedd Ch3 fan bellaf.</p>

Dilyniant

Cynhelir ymarferiad dilynol yn ystod 2024/25 i werthuso'r cynnydd a wnaed o ran y materion a godwyd. Bydd hyn yn cynnwys caffael tystiolaeth ddogfennol i brofi bod y camau y cytunwyd arnynt fel rhan o'r adolygiad hwn wedi'u rhoi ar waith.

Atodiad A: Cwmpas yr Ymgysylltu

Cwmpas

Yr amcan cyffredinol oedd asesu'r rheolaethau rheoli risg craidd sydd ar waith i sicrhau eu bod wedi'u dylunio'n ddigonol.

Fe wnaethom adolygu'r amcan a nodwyd uchod mewn perthynas â Rheoli Risg - Rheolaethau Craidd trwy adolygu dyluniad rheolaethau mewn perthynas â'r meysydd canlynol:

- Llywodraethu ac arwain;
- Rolau a chyfrifoldebau;
- Ymwybyddiaeth a hyfforddiant staff;
- Prosesau rheoli risg
- Monitro ac Adborth; ac
- Adrodd am risg.

Dyma gyfyngiadau'r cwmpas:

- Fe wnaeth yr adolygiad ganolbwyntio ar reolaethau rheoli risg craidd yn unig â phwyslais ar ddylunio rheolaethau. Ni chynhaliwyd profion manwl ar gydymffurfiaeth â rheolaethau e.e. adolygiadau o risgiau penodol, cofrestrau risgiau ac ati, fel rhan o'r adolygiad hwn.

Cyfyngiadau

Dim ond y materion a godwyd yn yr adroddiad hwn a ddaeth i'n sylw yn ystod ein gwaith archwilio mewnol ac nid ydynt o reidrwydd yn ddatganiad cynhwysfawr o'r holl wendidau sy'n bodoli, nac o'r holl welliannau y gallai fod

eu hangen. Er bod pob gofal wedi'i gymryd i sicrhau bod yr wybodaeth yn yr adroddiad hwn mor gywir â phosibl, yn seiliedig ar yr wybodaeth a ddarparwyd a'r ddogfennaeth a adolygwyd, ni ellir rhoi sicrwydd llwyr o ran y cyngor a'r wybodaeth a gynhwysir yma. Nid yw ein gwaith yn rhoi sicrwydd llwyr nad oes gwallau, colled na thwyll materol yn bodoli.

Y rheolwyr sy'n gyfrifol am system gadarn o reolaethau mewnol ac atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra arall, ac ni ddylid dibynnu ar waith a gyflawnir gan archwiliad mewnol i nodi'r holl gryfderau a gwendidau mewn rheolaethau mewnol, nac i nodi pob amgylchiad o dwyll neu afreoleidd-dra. Mae gweithredu ein hargymhellion yn effeithiol ac yn amserol gan reolwyr yn bwysig ar gyfer cynnal system reoli fewnol ddibynadwy.

Mae adroddiadau a baratowyd gan MIAA yn cael eu paratoi at eich defnydd chi yn unig ac nid yw MIAA na'r archwilwyr yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw gyfarwyddwr neu swyddog yn rhinwedd eu swyddogaeth unigol. Ni dderbynnir unrhyw gyfrifoldeb i unrhyw drydydd parti gan nad yw'r adroddiad wedi'i baratoi ar gyfer, ac nid yw wedi'i fwriadu ar gyfer, unrhyw ddiben arall ac ni fydd gan berson nad yw'n barti i'r cytundeb ar gyfer darparu Archwilio Mewnol unrhyw hawliau o dan Ddeddf Contractau (Hawliau Trydydd Partiön) 1999.

Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus

Cwblhawyd ein gwaith yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus ac mae'n cydymffurfio â'r Cyfyngiadau Rhyngwladol.

Dim ond y materion a godwyd yn yr adroddiad hwn a ddaeth i'n sylw yn ystod ein gwaith archwilio mewnol ac nid ydynt o reidrwydd yn ddatganiad cynhwysfawr o'r holl wendidau sy'n bodoli, nac o'r holl welliannau y gallai fod eu hangen. Er bod pob gofal wedi'i gymryd i sicrhau bod yr wybodaeth yn yr

adroddiad hwn mor gywir â phosibl, yn seiliedig ar yr wybodaeth a ddarparwyd a'r ddogfennaeth a adolygwyd, ni ellir rhoi sicrwydd llwyr o ran y cyngor a'r wybodaeth a gynhwysir yma. Nid yw ein gwaith yn rhoi sicrwydd llwyr nad oes gwallau, colled na thwyll materol yn bodoli.

Y rheolwyr sy'n gyfrifol am system gadarn o reolaethau mewnol ac atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra arall ac ni ddylid dibynnu ar waith a gyflawnir gan archwiliad mewnol i nodi'r holl gryfderau a gwendidau mewn rheolaethau mewnol, nac i nodi pob amgylchiad o dwyll neu afreoleidd-dra. Mae gweithredu ein hargymhellion yn effeithiol ac yn amserol gan reolwyr yn bwysig ar gyfer cynnal system reoli fewnol ddibynadwy.

Atodiad B:

Rhestr Ddosbarthu'r Adroddiad

Enw	Teitl	
Helen MacArthur	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	Drafft/Terfynol
Anthony Jones	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	Drafft/Terfynol
Gary Ashton	Rheolwr Cynllunio Corfforaethol a Pherfformiad	Drafft/Terfynol

Angharad Ellis

Uwch Reolwr Archwilio
Rhif ffôn: 07469378328
E-bost: Angharad.Ellis@miaa.nhs.uk

Anne-marie Harrop

Cyfarwyddwr Sicrwydd Rhanbarthol
Rhif ffôn: 07920150313
E-bost: Anne-marie.Harrop@miaa.nhs.uk

Cyfyngiadau

Mae adroddiadau a baratowyd gan MIAA yn cael eu paratoi at eich defnydd chi yn unig ac nid yw MIAA na'r archwilwyr yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw gyfarwyddwr neu swyddog yn rhinwedd eu swyddogaeth unigol. Ni dderbynnir unrhyw gyfrifoldeb i unrhyw drydydd parti gan nad yw'r adroddiad wedi'i baratoi ar gyfer, ac nid yw wedi'i fwriadu ar gyfer, unrhyw ddiben arall ac nid oes gan berson nad yw'n barti i'r cytundeb ar gyfer darparu Archwilio Mewnol unrhyw hawliau o dan Ddeddf Contractau (Hawliau Trydydd Partion) 1999.

Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus

Cwblhawyd ein gwaith yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus ac mae'n cydymffurfio â'r Safonau Rhyngwladol ar gyfer Arfer Archwilio Mewnol Proffesiynol.